

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

RAPPORT HUISONDERWIJS

2015-2016 en 2016-2017

AGODI
AGENTSCHAP VOOR
ONDERWIJSDIENSTEN

www.onderwijs.vlaanderen.be

Verantwoordelijke uitgever

Guy Janssens
Administrateur-generaal
Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI)
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Eindredactie

Kurt Van Damme

AGODI, Afdeling Basisonderwijs, DKO en CLB, Scholen en leerlingen

Steven Bruneel

AGODI, Afdeling Secundair onderwijs, Scholen en leerlingen

Met medewerking van

Joachim Valkiers

AGODI, Afdeling Secundair onderwijs, Scholen en leerlingen

Goedele De Cock

AGODI, stafdienst Administrateur-generaal

Vormgeving en fotografie

Kim Baele

Depotnummer

D/2018/3241/006

Inhoud

INHOUD	3
INLEIDING	5
SITUERING	6
1. PROCEDURE.....	8
2. BASISONDERWIJS.....	9
2.1 Aantal leerlingen.....	9
2.2 Leerlingenkenmerken	10
2.3 Schoolloopbaan.....	11
3. SECUNDAIR ONDERWIJS.....	14
3.1 Aantal leerlingen.....	14
3.2 Leerlingenkenmerken	14
3.3 Schoolloopbaan.....	16
4. CONCLUSIE.....	17
GLOSSARIUM.....	19
AFKORTINGENLIJST	21
OVERZICHT VAN TABELLEN.....	22
OVERZICHT VAN FIGUREN	23
BRONNEN	24

Inleiding

Leerplichtcontrole is één van de kerntaken van het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). In België is er geen schoolplicht, alleen leerplicht. Dat houdt in dat er aan de leerplicht kan worden voldaan door het volgen van huisonderwijs. In dit rapport vindt u de belangrijkste gegevens terug over de inschrijvingen in het huisonderwijs voor schooljaren 2015-2016 en 2016-2017.

We lichten eerst de procedure toe die gevolgd wordt als een leerling en zijn ouders kiezen voor het huisonderwijs. Vervolgens bekijken we enkele cijfers van het huisonderwijs, afzonderlijk voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Daarbij gaan we na hoeveel leerlingen huisonderwijs volgen en nemen we enkele leerlingenkenmerken onder de loep. Vervolgens gaan we de schoolloopbaan van de leerling na, voordat hij/zij met huisonderwijs startte.

We ronden af met een samenvatting van de voornaamste vaststellingen en een aantal beschouwingen.

Situering

In België is er leerplicht, geen schoolplicht. Kinderen van 6 tot 18 jaar kunnen ook voldoen aan de leerplicht door het volgen van huisonderwijs. Vóór 2003 was alleen het recht op huisonderwijs opgenomen in de regelgeving. Vanaf 2003 werd ook een minimale controle door de onderwijsinspectie in de regelgeving geschreven. Om het recht op kwaliteitsvol onderwijs voor elk kind te waarborgen, achtte de Vlaamse overheid het in 2013 noodzakelijk om de regelgeving over huisonderwijs bij te sturen. Vanaf 2013 wordt er naast de controle door de onderwijsinspectie een verplichte verklaring van huisonderwijs voorzien¹ en het verplicht behalen van een kwalificatie via de examens van de examencommissie. Bovendien zijn de criteria voor de onderwijsinspectie om het huisonderwijs te controleren, scherper gesteld. De nieuwe regelgeving trad in werking op 1 september 2013. De regelgeving kende pas vanaf schooljaar 2015-2016 haar volledige uitwerking. De nieuwe regels hadden namelijk pas voor het eerst hun effect voor kinderen die geboren zijn in het jaar 2002.

Huisonderwijs kan worden georganiseerd in individueel verband, maar ook privéscholen vallen onder het stelsel van huisonderwijs. In dat geval spreken we van collectief huisonderwijs. Tussen deze twee uitersten zijn heel wat tussenvormen mogelijk, zoals een feitelijke vereniging van ouders die huisonderwijs organiseert of bekostigt voor een beperkte groep kinderen. De wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen maken geen onderscheid tussen individueel of collectief huisonderwijs. Er is wel geopteerd om het huisonderwijs negatief te definiëren, in lijn met het decreet van 19 juli 2013 betreffende het Onderwijs XXIII.

Huisonderwijs is het onderwijs dat verstrekt wordt aan leerplichtigen van wie de ouders beslist hebben om hen niet in te schrijven in een door de Vlaamse Gemeenschap, Franse Gemeenschap of Duitstalige Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde school of centrum.

Het op 14 februari 2003 goedgekeurde onderwijsdecreet XIV legt minimale voorwaarden vast waaraan huisonderwijs moet voldoen om het leerrecht van elk kind te garanderen.

Elke vorm van huisonderwijs moet in elk geval als doelstelling hebben:

- de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind
- het bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- het bijbrengen van eerbied voor de culturele waarden van het kind zelf en van anderen
- de voorbereiding van het kind op een actief leven als volwassene.

Tot en met schooljaar 2012-2013 ontvingen leerplichtverantwoordelijken, die aan AGODI een verklaring van huisonderwijs hadden bezorgd, een vragenlijst die ze op vrijwillige basis konden invullen. In die vragenlijst polste het agentschap onder meer naar de motivering van de keuze voor huisonderwijs. Rekening houdend met de actieve vrijheid van onderwijs² heeft het agentschap ervoor gekozen niet langer om een verantwoording te vragen.

¹ De aanpassingen m.b.t. huisonderwijs werden doorgevoerd door middel van de decreten van 19 juli 2013 betreffende het Onderwijs XXIII en van 1 september 2014 betreffende het Onderwijs XXIV.

² Art. 24, §1, eerste lid van de Belgische grondwet.

Vanaf 2013 werd er naast de controle door de onderwijsinspectie een verplichte verklaring van huisonderwijs voorzien. Als de ouders of de leerplichtverantwoordelijken starten met huisonderwijs, moeten zij een verklaring ondertekenen die minstens de volgende elementen bevat:

- de persoonsgegevens van de ouders en de leerplichtige die het huisonderwijs volgt
- de gegevens van wie het huisonderwijs zal geven, met inbegrip van het opleidingsniveau van de lesgever(s) van het huisonderwijs
- de taal waarin het huisonderwijs zal worden verstrekt
- de periode waarin het huisonderwijs zal plaatsvinden
- de onderwijsdoelen die met het huisonderwijs zullen worden nagestreefd
- de afstemming van het huisonderwijs op de leerbehoeften van de leerplichtige
- de bronnen en leermiddelen die zullen worden gebruikt voor het huisonderwijs.

Huisonderwijs kan individueel gegeven worden of in collectief verband (in een organisatie of instelling al dan niet gebaseerd op een rechtsvorm). Ook privéscholen vallen dus onder het stelsel van huisonderwijs. De wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen maken immers geen onderscheid tussen individueel of collectief huisonderwijs. Om te kunnen vergelijken met de voorgaande schooljaren, **omvat dit rapport alleen het individueel huisonderwijs. Het bevat bovendien alleen de cijfers van leerlingen voor wie een verklaring van huisonderwijs werd ingediend.**

1. Procedure

Ouders die voor huisonderwijs kiezen, moeten een verklaring van huisonderwijs invullen en die daarna bezorgen aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI). De ingediende verklaringen van huisonderwijs vormen de start voor de procedures van huisonderwijs die AGODI volgt. AGODI registreert de verklaringen en stuurt een bevestigingsbrief terug die ook geldt als een ontvangstmelding.

Op administratief vlak worden de leerlingen die huisonderwijs volgen opgesplitst per niveau (basisonderwijs en secundair onderwijs). De indeling tussen 'huisonderwijs basis' en 'huisonderwijs secundair' gebeurt op basis van het geboortjaar van de leerling. Leerlingen jonger dan twaalf jaar worden gerekend tot het basisonderwijs, zelfs als ze vakken op niveau secundair onderwijs volgen. Vanaf twaalf jaar worden de jongeren gerekend tot het secundair onderwijs, ook al behaalden ze nog geen getuigschrift basisonderwijs.

Vanaf het schooljaar 2003-2004 bestaat er een wettelijke basis voor controle op het huisonderwijs. De onderwijsinspectie is bevoegd om de controles op het huisonderwijs te organiseren. Tijdens de controles gaat de inspectie na of het huisonderwijs voldoet aan de vastgelegde minimumvereisten³. Als bij twee opeenvolgende controles wordt vastgesteld dat het huisonderwijs niet voldoet, of als ouders weigeren mee te werken aan een controle, moet de leerling opnieuw ingeschreven worden in een school. Laten de ouders dat na, dan wordt het dossier doorgestuurd naar het bevoegde parket.

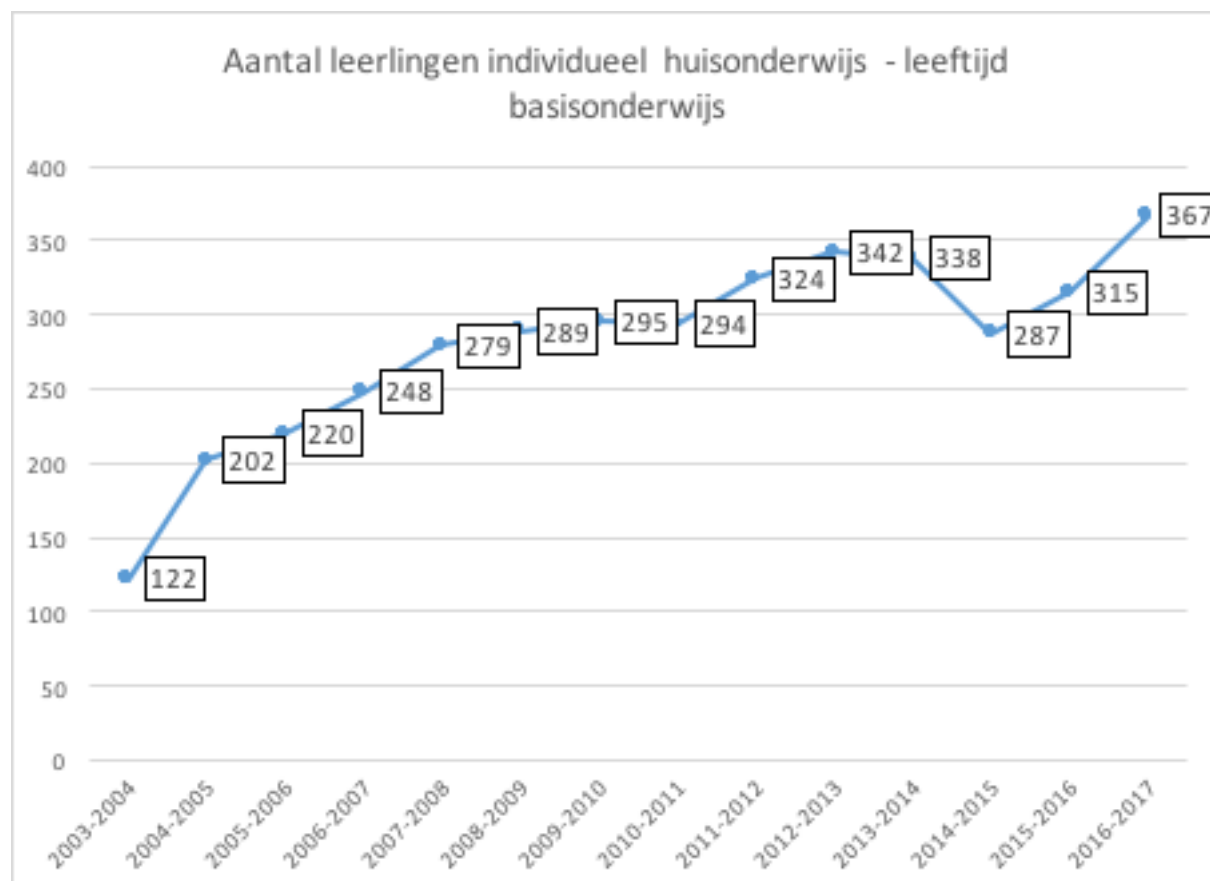
---

³ Het onderwijs moet gericht zijn op de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en talenten van je kind en op de voorbereiding van je kind op een actief leven als volwassene. Het onderwijs moet respect bijbrengen voor de grondrechten van de mens en voor de culturele waarden van je kind en van anderen (http://www.onderwijsinspectie.be/sites/default/files/atoms/files/HUO_beoordelingskader.pdf).

2. Basisonderwijs

2.1 Aantal leerlingen

Figuur 1: Evolutie van het aantal leerlingen dat huisonderwijs volgt in het basisonderwijs (Bron: AGODI)

Tijdens het schooljaar 2015-2016 werd voor 315 leerplichtige kinderen een verklaring van huisonderwijs ingediend. Het aantal leerplichtigen in huisonderwijs kende na twee schooljaren opnieuw een stijging.

Tijdens het schooljaar 2016-2017 werd voor 367 leerplichtige kinderen een verklaring van huisonderwijs ingediend. Dat is een stijging van 16,5% tegenover schooljaar 2015-2016. Dat is meteen ook het hoogste aantal sinds de registratie in schooljaar 2003-2004.

Deze groep jongeren blijft maar een klein deel uitmaken van de leerplichtige jongeren. In schooljaar 2015-2016 vertegenwoordigt het aantal leerlingen in het huisonderwijs (basisonderwijs) 0,07% van het totale aantal jongeren dat in het rijksregister is opgenomen met een leerplichtige leeftijd. Voor schooljaar 2016-2017 gaat het om 0,08% van het totale aantal leerplichtige jongeren in Vlaanderen.

In het vervolg van dit rapport rapporteren we alleen over de leerplichtigen, tenzij het anders expliciet wordt aangegeven.

2.2 Leerlingenkenmerken

2.2.1 Leeftijd en geslacht

Tijdens het schooljaar 2015-2016 waren er ongeveer evenveel jongens (51%) als meisjes (49%) die huisonderwijs volgden (zie tabel 1). In schooljaar 2016-2017 waren er iets meer jongens (53%) dan meisjes (47%) die huisonderwijs volgden

2015-2016					2016-2017				
Jongens	%	Meisjes	%	Totaal	Jongens	%	Meisjes	%	Totaal
159	50,5%	156	49,5%	315	194	52,9%	173	47,1%	367

Tabel 1: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar geslacht (basisonderwijs). (Bron: AGODI)

Om de leerlingen naar leeftijd in te delen, houden we rekening met de kalenderjaren waarin de leerlingen geboren zijn en niet met schooljaren. Dat betekent dat leerlingen die in 2009 geboren zijn tijdens het schooljaar 2015-2016 tot de groep '6-jarigen' behoren, leerlingen die in 2008 geboren zijn behoren tot de '7-jarigen' enz.

Voor schooljaar 2016-2017 behoren de leerlingen die in 2010 geboren zijn tot de '6-jarigen', leerlingen uit geboortjaar 2009 tot de '7-jarigen' enz

Leeftijd	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
6 jaar	58	18,4%	63	17,2%
7 jaar	57	18,1%	66	18,0%
8 jaar	57	18,1%	67	18,2%
9 jaar	64	20,3%	58	15,8%
10 jaar	48	15,2%	66	18,0%
11 jaar	31	9,9%	47	12,8%
Totaal	315	100%	367	100%

Tabel 2: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar leeftijd (basisonderwijs) (Bron: AGODI)

In het schooljaar 2015-2016 zijn de 9-jarigen (20,3%) in de groep van leerlingen die individueel huisonderwijs volgen, het sterkst vertegenwoordigd, in het schooljaar 2016-2017 zijn dat de 8-jarigen (18,2%). Zowel in het schooljaar 2015-2016 als in het schooljaar 2016-2017 zijn de 11-jarigen het zwakst vertegenwoordigd. Er zijn geen grote verschillen in aantallen op basis van leeftijd (met respectievelijk 33 en 20 leerlingen verschil tussen de leeftijdscategorie met het meeste en minste aantal leerlingen voor schooljaar 2015-2016 en schooljaar 2016-2017).

2.2.2 Woonplaats

Basisonderwijs	2015-2016	2016-2017
Antwerpen	31	34
Mechelen	9	11
Turnhout	0	0
Leuven	11	11
Brugge	8	12
Kortrijk	4	0
Oostende	0	0

Roeselare	0	0
Aalst	4	5
Gent	10	11
Sint-Niklaas	1	2
Genk	3	6
Hasselt	1	3
B.H.G.	9	10
Totaal	91	105

Tabel 3: Aantal leerlingen in huisonderwijs ingedeeld per Vlaamse centrumstad en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (basisonderwijs) (Bron: AGODI) Cijfers over woonplaats gebaseerd op de ingediende verklaringen van huisonderwijs

Uit tabel 3 leiden we af dat Antwerpen de stad is met, in absolute cijfers, het hoogste aantal leerlingen in huisonderwijs. Dat geldt zowel voor schooljaar 2015-2016 als voor schooljaar 2016-2017. Opvallend is het kleine aantal leerlingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat huisonderwijs volgt. Een verklaring daarvoor kan worden gezocht in het feit dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest weinig Nederlandstalige leerlingen telt. Ouders die in Brussel wonen, hebben namelijk de keuze een verklaring van huisonderwijs in te dienen bij de Vlaamse of de Franse Gemeenschap.

2.3 Schoolloopbaan

2.3.1 Duur van het huisonderwijs

In schooljaar 2015-2016 volgden 171 van de 315 leerlingen in het huisonderwijs (54%) het schooljaar daarvoor geen huisonderwijs. In schooljaar 2016-2017 waren dat 196 van de 367 leerlingen (53%). Dat percentage is gelijkaardig aan het percentage van de voorbije schooljaren. Dat doet vermoeden dat het huisonderwijs vaak een tijdelijke oplossing is.

2.3.2 Laatste schoolinschrijving

Onderwijssoort en -niveau vorig schooljaar	Basisonderwijs			
	2015-2016		2016-2017	
Geen inschrijving teruggevonden	71	42%	75	38%
Gewoon kleuteronderwijs	21	12%	16	8%
Buitengewoon kleuteronderwijs	0	0%	1	1%
Gewoon lager onderwijs	75	44%	94	48%
Buitengewoon lager onderwijs	4	2%	9	4%
1e leerjaar A	0	0%	1	1%
Totaal aantal leerlingen dat het voorgaande schooljaar geen huisonderwijs volgde	171	100%	196	100%

Tabel 4: Nieuwe leerlingen in huisonderwijs in schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 naar gevolgd onderwijs in het voorgaand schooljaar (Bron: AGODI)

Van de 171 leerlingen in schooljaar 2015-2016 die in het voorgaande schooljaar geen huisonderwijs volgden (op het niveau van basisonderwijs), werden 100 leerlingen in het schooljaar 2014-2015 teruggevonden in een school gesubsidieerd of gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap: 21 leerlingen (12%) werden teruggevonden in het gewoon kleuteronderwijs, 75 leerlingen (44%) in het gewoon lager onderwijs en vier leerlingen (2%) in het buitengewoon lager onderwijs. Voor 71 leerlingen (42%) vonden we geen inschrijving. Een mogelijke verklaring is dat deze leerlingen het schooljaar daarvoor naar een privéschool gingen of toen in het buitenland verbleven.

Voor schooljaar 2016-2017 zijn de cijfers gelijkaardig. Van de 196 leerlingen in schooljaar 2016-2017 die in het voorgaande schooljaar geen huisonderwijs volgden (op het niveau van basisonderwijs), werden 121 leerlingen in het schooljaar 2015-2016 teruggevonden in een school gesubsidieerd of gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap: zestien van de 196 leerlingen (8%) werden teruggevonden in het gewoon kleuteronderwijs, 94 leerlingen (48%) in het gewoon lager onderwijs, negen leerlingen (4%) in het buitengewoon lager onderwijs, één leerling (1%) in het buitengewoon kleuteronderwijs en één leerling (1%) in het 1e leerjaar A in het secundair onderwijs. Ten slotte vonden we voor 75 leerlingen (38%) geen inschrijving terug.

2.3.3 De 11-jarigen en het vervolg van hun schoolloopbaan

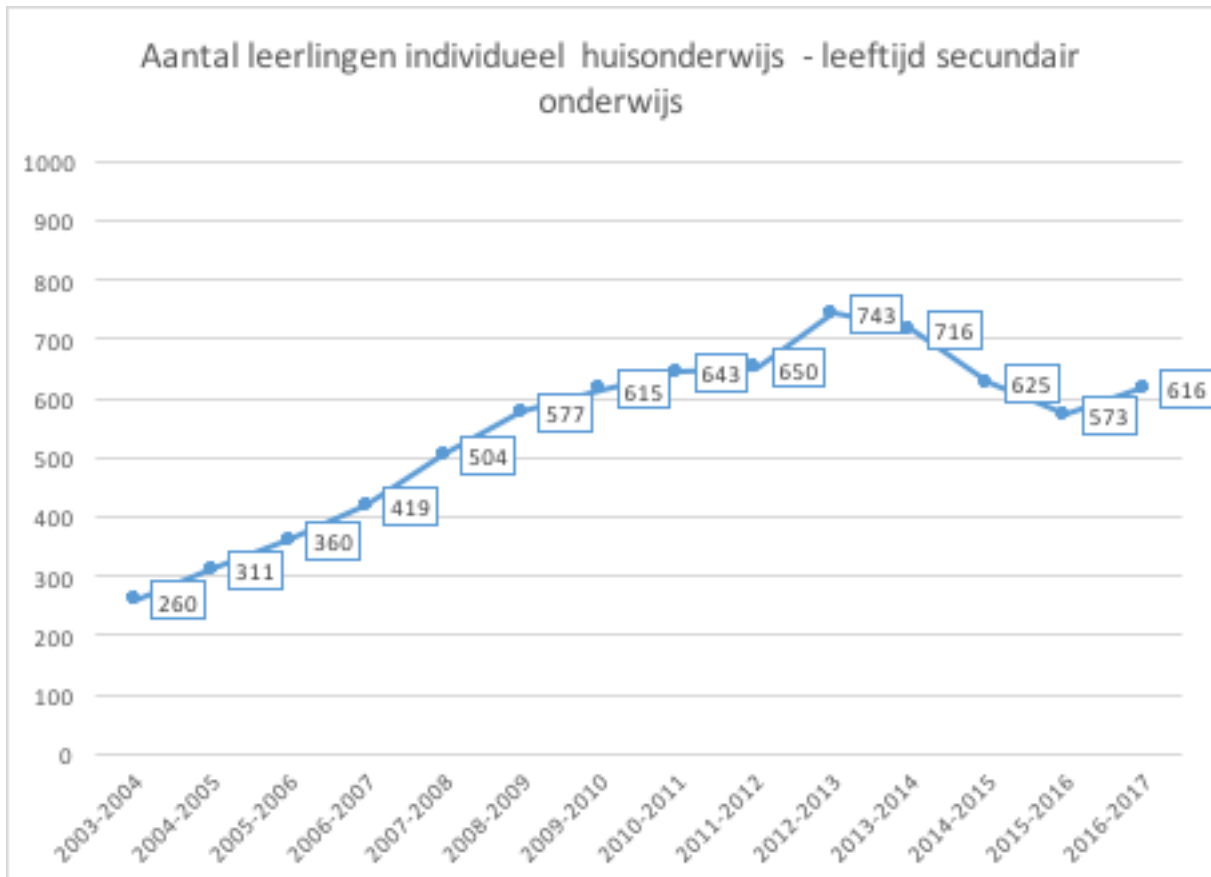
Huisonderwijs in 2015-2016					
	Niet teruggevonden	Gewoon lager	Gewoon voltijds secundair	Individueel huisonderwijs	Totaal
11-jarigen	5	2	7	17	31

Tabel 5: 11-jarigen in huisonderwijs in schooljaar 2015-2016 en het gevolgd onderwijsniveau in schooljaar 2016-2017 (Bron: AGODI)

Voor de 11-jarigen (geboortjaar 2004) die huisonderwijs volgden in 2015-2016, gingen we na of zij in 2016-2017 verder huisonderwijs bleven volgen of de overstap maakten naar een (secundaire) school. Van de 31 leerlingen geboren in 2002 bleven zeventien leerlingen (55%) het schooljaar erna in het huisonderwijs, zeven leerlingen (22,6%) maakten de overstap naar het voltijds secundair onderwijs en twee leerlingen (6,5%) naar een lagere school. Van vijf leerlingen hebben we geen informatie over het onderwijs dat zij volgden in 2016-2017, omdat ze verhuisd zijn naar het buitenland of naar Wallonië.

3. Secundair onderwijs

3.1 Aantal leerlingen

Figuur 2: Evolutie van het aantal leerlingen dat huisonderwijs volgt in het secundair onderwijs (Bron: AGODI)

Tijdens het schooljaar 2015-2016 werd voor 573 leerlingen een verklaring van huisonderwijs ingediend. Dat betekende een daling van 8,3% t.o.v. schooljaar 2014-2015. Die daling stopte in schooljaar 2016-2017, toen er voor 616 leerlingen een verklaring van huisonderwijs werd ingediend. Dat is een stijging van 7,5% t.o.v. schooljaar 2015-2016.

De groep jongeren die huisonderwijs volgt, blijft maar een klein deel uitmaken van de leerplichtige jongeren. In het schooljaar 2015-2016 vertegenwoordigt het aantal leerlingen in het secundair huisonderwijs 0,14% van het totale aantal jongeren dat in het rijksregister is opgenomen met een leerplichtige leeftijd. Voor schooljaar 2016-2017 gaat het om 0,15% van het totale aantal leerplichtige jongeren in Vlaanderen.

3.2 Leerlingenkenmerken

3.2.1 Leeftijd en geslacht

Het verschil tussen jongens en meisjes in het huisonderwijs op secundair niveau is te verwaarlozen. In schooljaar 2015-2016 waren er iets meer meisjes ingeschreven (52%) dan jongens (48%). Dat is overeenkomstig de voorgaande schooljaren. Alleen in schooljaar 2016-2017 was het verschil iets meer uitgesproken; 57% van de leerlingen die huisonderwijs volgden in schooljaar 2016-2017 waren meisjes.

2015-2016					2016-2017				
Jongens	%	Meisjes	%	Totaal	Jongens	%	Meisjes	%	Totaal
275	48,0%	298	52,0%	573	264	42,9%	352	57,1%	616

Tabel 6: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar geslacht (secundair onderwijs) (bron: AGODI)

In tabel 7 delen we de leerlingen in naar leeftijd op basis van kalenderjaren. Dat betekent dat leerlingen die in 2003 geboren zijn tijdens het schooljaar 2015-2016 tot de groep '12-jarigen' behoren, leerlingen die in 2002 geboren zijn, behoren tot de '13-jarigen' enz. Hetzelfde geldt voor schooljaar 2016-2017: daar bestaan de '12-jarigen' uit leerlingen die geboren zijn in 2004 enz. Er is een verband tussen de leeftijd en het aantal jongeren dat ingeschreven is in huisonderwijs. Met een uitzondering in schooljaar 2016-2017, waar iets meer 13-jarigen dan 14-jarigen werden ingeschreven, kunnen we stellen dat huisonderwijs vaker gekozen wordt naarmate de leeftijd toeneemt. De 16- en 17-jarigen vertegenwoordigen in schooljaar 2015-2016 en in schooljaar 2016-2017 telkens bijna 60% van alle jongeren in het huisonderwijs.

Leeftijd	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
12 jaar	42	7,3%	46	7,5%
13 jaar	47	8,2%	57	9,2%
14 jaar	69	12,0%	53	8,6%
15 jaar	74	12,9%	91	14,8%
16 jaar	147	25,7%	151	24,5%
17 jaar	194	33,9%	218	35,4%
Totaal	573	100%	616	100%

Tabel 7: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar leeftijd (secundair onderwijs) (bron: AGODI)

3.2.2 Woonplaats

Secundair onderwijs	2015-2016	2016-2017
Antwerpen	57	63
Mechelen	12	17
Turnhout	5	5
Leuven	12	12
Brugge	12	9
Kortrijk	6	3
Oostende	2	2
Roeselare	5	1
Aalst	6	4
Gent	28	19
Sint-Niklaas	7	9
Genk	7	10
Hasselt	5	7
B.H.G.	13	12
Totaal	177	173

Tabel 8: Aantal leerlingen in huisonderwijs ingedeeld per Vlaamse centrumstad en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (secundair onderwijs) (bron: AGODI) Cijfers over woonplaats zijn gebaseerd op de ingediende verklaringen van huisonderwijs

Huisonderwijs komt voor in heel Vlaanderen, maar de grootste leerlingenconcentratie vinden we terug in de steden Antwerpen en Gent. Dat geldt zowel voor schooljaar 2015-2016 als voor schooljaar 2016-2017. Zo is Antwerpen ieder schooljaar goed voor circa 35% van deze groep leerlingen. Opvallend is, net zoals bij het basisonderwijs, het kleine aantal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dat kan, net zoals bij de resultaten in het basisonderwijs, verklaard worden door het relatief kleine aantal Nederlandstalige leerlingen in Brussel. Ouders die in Brussel wonen, hebben namelijk de keuze een verklaring van huisonderwijs in te dienen bij de Vlaamse of de Franse Gemeenschap.

3.3 Schoolloopbaan

3.3.1 Duur van het huisonderwijs

In het schooljaar 2015-2016 volgden 315 van de 573 leerlingen (55%) het schooljaar daarvoor geen huisonderwijs. In het schooljaar 2016-2017 volgden 378 van de 616 leerlingen (61%) het schooljaar daarvoor geen huisonderwijs. Dat kan erop wijzen dat ook in het secundair onderwijs het huisonderwijs vaak als een tijdelijke oplossing wordt beschouwd.

3.3.2 Laatste schoolinschrijving

Van alle leerlingen die in 2015-2016 huisonderwijs volgden, gingen we na of die leerlingen ingeschreven waren in een school op 1 februari van het schooljaar 2014-2015. Voor 56 van de 315 leerlingen (18%) vonden we geen inschrijving. Dat kan mogelijk verklaard worden door leerlingen die eerder naar een privéschool gingen, een erkende vorming volgden of toen in het buitenland verbleven.

Schooljaar 2015-2016		Secundair onderwijs	
		Aantal	Procent
	Geen inschrijving vorig schooljaar	56	18%
	Gewoon lager onderwijs	13	4%
	Buitengewoon lager onderwijs	6	2%
	1e leerjaar A	10	3%
	1e leerjaar B	3	1%
	2e leerjaar 1e graad	26	8%
	Beroepsvoorbereidend jaar	6	2%
	ASO	82	26%
	BSO	24	8%
	KSO	20	6%
	TSO	53	17%
	Deeltijds beroepsonderwijs	10	3%
	Buitengewoon secundair onderwijs	6	2%
	Totaal	315	100%

Tabel 9: Nieuwe leerlingen in huisonderwijs in schooljaar 2015-2016 naar gevolgd onderwijs in het voorgaande schooljaar (bron: AGODI)

Noot: Er werd gezocht in de leerlingentelling van 1 februari in het voorgaande schooljaar

De meeste leerlingen die voor huisonderwijs kozen, kwamen uit het gewoon voltijds secundair onderwijs. Hieronder wordt de verdeling weergegeven over de vier verschillende onderwijsvormen heen voor leerlingen uit de 2e en 3e graad.

	Laatste inschrijving leerlingen huisonderwijs	Erkend onderwijs
ASO	45,8%	41,1%
BSO	13,4%	25,6%
KSO	11,2%	2,2%
TSO	29,6%	31,1%
Totaal	100%	100%

Tabel 10: Verdeling van de leerlingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs over de onderwijsvormen (bron: AGODI)

Rekening houdend met de kleine absolute aantallen in het huisonderwijs, kunnen we uit tabel 10 besluiten dat de verdeling over de onderwijsvormen overeenkomt met het erkend onderwijs.

3.3.3 Problematische afwezigheden

Van de 573 leerlingen die huisonderwijs volgden in 2015-2016 vonden we 293 leerlingen terug in de inschrijvings- en leerlingendatabank secundair en basisonderwijs in het voorafgaande schooljaar. Van hen werd nagekeken of zij een spijbelproblematiek kenden in hun schoolloopbaan. We gingen na of er voor hen een melding van problematische afwezigheden werd gedaan in het laatste jaar dat ze naar school gingen. AGODI vraagt scholen mee te delen wanneer een leerling meer dan 30 halve schooldagen problematisch afwezig is in het voltijds secundair onderwijs.

Van de 293 leerlingen waren er 48 die in hun laatste jaar dat ze schoolloepen een spijbelproblematiek kenden. Hun aandeel van 16% ligt beduidend hoger dan het percentage problematische spijbelaars in de totale schoolbevolking, dat maar 2,3% bedraagt.

4. Conclusie

In het schooljaar 2015-2016 waren er in het basisonderwijs 315 leerplichtige leerlingen geregistreerd in het huisonderwijs. Hun aantal steeg in 2016-2017 naar 367 leerplichtige leerlingen. In het secundair onderwijs noteerden we 573 inschrijvingen in 2015-2016. Hun aantal steeg naar 616 in 2016-2017. Deze groep leerlingen maakt een heel klein deel uit van het totale aantal leerplichtige leerlingen.

Als we naar de leeftijd kijken van leerlingen die huisonderwijs volgen, merken we op dat huisonderwijs vaker voorkomt bij oudere leerlingen. De 16- en 17-jarigen vormen de grootste groep. In het basisonderwijs zijn er geen grote verschillen merkbaar als we de aantallen per leeftijd vergelijken.

Huisonderwijs komt voor in heel Vlaanderen, maar de grootste groepen leerlingen in absolute cijfers situeren zich respectievelijk voor het secundair onderwijs in de steden Antwerpen en Gent en voor het basisonderwijs in de stad Antwerpen en daarna op ongeveer gelijke hoogte Gent, Mechelen, Leuven en Brugge.

In schooljaar 2015-2016 volgde 54% van de leerlingen niveau basisonderwijs het voorgaande schooljaar geen huisonderwijs; in schooljaar 2016-2017 was dat 53%. In het secundair onderwijs noteren we dat 55% van de leerlingen het voorgaande schooljaar geen huisonderwijs volgde; voor schooljaar 2016-2017 steeg dat aantal naar 61%.

Als we de schoolloopbaan van de leerlingen in het basisonderwijs van naderbij bekijken, stellen we vast dat de meeste leerlingen uit het gewoon basisonderwijs komen. Bij de 11-jarigen werd nagegaan of zij bij de overgang naar het niveau secundair onderwijs verder huisonderwijs volgen. We stelden vast dat van de 11-jarigen die huisonderwijs volgden in 2015-2016, 55% het schooljaar daarna huisonderwijs bleef volgen, 22% stroomde door naar het gewoon voltijds secundair onderwijs en 6% schreef zich in het gewoon lager onderwijs in.

De meerderheid van de leerlingen stroomt in vanuit het gewoon voltijds secundair onderwijs, waarbij ASO de kroon spant. De problematische afwezigheden van leerlingen in het laatste jaar dat ze schoolliepen, zijn duidelijk hoger in vergelijking met de totale schoolbevolking. Ten slotte zat iets meer dan de helft van de leerlingen het voorgaande schooljaar niet in het huisonderwijs, waardoor het vermoeden ontstaat dat sommigen het huisonderwijs als een tijdelijke oplossing beschouwen.

Glossarium

Andere instellingen: Instellingen die niet behoren tot de gefinancierde of gesubsidieerde scholen. Daaronder vallen onder meer de erkende scholen, de Europese scholen, de internationale scholen, de private scholen, de Syntra, de centra voor deeltijdse vorming en de instellingen en voorzieningen bijzondere jeugdzorg.

A-stroom: Leerlingen van de eerste graad die in het eerste leerjaar A en het 2e leerjaar van de 1e graad zitten.

B-stroom: Leerlingen van de eerste graad die in het eerste leerjaar B en het beroepsvoorbereidend leerjaar zitten.

Collectief huisonderwijs: Huisonderwijs in een organisatie of instelling die al dan niet gebaseerd is op een zekere rechtsvorm.

Individueel huisonderwijs: Huisonderwijs dat individueel gegeven wordt.

Leerplichtcontrole: Controle uitgevoerd door het Agentschap voor Onderwijsdiensten, waarbij wordt bekeken of alle leerplichtige kinderen, die in het Vlaams Gewest wonen, ook daadwerkelijk aan de leerplicht voldoen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de leerplicht gecontroleerd door een gemeenschappelijke cel, bestaande uit ambtenaren van de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

Onderwijsniveau: Indeling van het leerplichtonderwijs in kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs.

Onderwijsvormen (opdeling in de 2e, 3e en 4e graad secundair onderwijs): Het algemeen secundair onderwijs (ASO), het beroepssecundair onderwijs (BSO), het kunstsecundair onderwijs (KSO) en het technisch secundair onderwijs (TSO).

Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs: Dit onderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer. Het onthaalonderwijs bevat daarom eerst een onthaaljaar, waarbij de leerling gedurende een schooljaar intensief Nederlands (minimum 28u/week) krijgt. Na het onthaaljaar worden deze leerlingen verder ondersteund, begeleid en opgevolgd.

Problematische afwezigheid: Een afwezigheid waarvoor ofwel geen, ofwel laattijdig een geldige verantwoording (medisch attest, briefje ouders ...) werd ingediend. Dat wordt in het aanwezigheidsregister geregistreerd met een code B. Als een leerling 30 halve dagen B-code verzameld heeft, meldt de school dat aan AGODI.

Schoolse vertraging: Het niet meer op leeftijd zitten van een leerling in het betrokken leerjaar. Uitgedrukt in aantal jaren is dat de vertraging die een leerling oploopt ten opzichte van de groep leerlingen van hetzelfde geboortjaar. Wie ouder is dan de 'normale' leeftijd om in een bepaald leerjaar te zitten, heeft schoolse vertraging.

Trekkende bevolking: De binnenschippers, de kermis- en circusexploitanten en -artiesten en de woonwagenbewoners bedoeld in artikel 2, 3°, van het decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden.

Verstedelijkingsgraad: Voor de indeling van de gemeenten van het Vlaams Gewest volgens de graad van verstedelijking baseren we ons op de VRIND-classificatie van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Dat is een classificatie op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, met opsplitsing van het buitengebied op basis van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie waarbij het ruraal overgangsg gebied en het ruraal gebied als platteland wordt geïclassificeerd. De resterende gemeenten uit het buitengebied worden als overgangsg gebied geïclassificeerd. Zo krijgen we de volgende indeling:

Grootsteden: Antwerpen, Gent

Regionale centrumsteden: Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout

Voltijds secundair onderwijs: Het onderwijs dat aan regelmatige leerlingen wordt verstrekt gedurende veertig weken per jaar naar rata van ten minste 28 wekelijkse lessen en rekening houdend met het maximaantal wekelijkse lessen vastgesteld in artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 2 van 21 augustus 1978 tot vaststelling van het maximaantal lestijden per week in het voltijds secundair onderwijs. In afwijking van het hiervoor gestelde, wordt voor de opties psychiatrische verpleegkunde en ziekenhuisverpleegkunde van de vierde graad, het voltijds secundair onderwijs verstrekt gedurende veertig weken per jaar naar rata van ten minste 36 wekelijkse lessen en rekening houdend met het maximum vastgesteld in hetzelfde koninklijk besluit.

Afkortingenlijst

AGODI:	Agentschap voor Onderwijsdiensten
ASO:	Algemeen secundair onderwijs
BaO:	Basisonderwijs
BSO:	Beroepssecundair onderwijs
BuSO:	Buitengewoon secundair onderwijs
CLB:	Centrum voor leerlingenbegeleiding
DBSO:	Deeltijds beroepssecundair onderwijs
KSO:	Kunstsecundair onderwijs
PA:	Problematische afwezigheid
SO:	Secundair onderwijs
TSO:	Technisch secundair onderwijs

Overzicht van tabellen

Tabel 1: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar geslacht (basisonderwijs). (Bron: AGODI)

Tabel 2: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar leeftijd (basisonderwijs) (Bron: AGODI)

Tabel 3: Aantal leerlingen in huisonderwijs ingedeeld per Vlaamse centrumstad en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (basisonderwijs) (Bron: AGODI)

Tabel 4: Nieuwe leerlingen in huisonderwijs in schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 naar onderwijssoort en –niveau van voorgaand schooljaar (Bron: AGODI)

Tabel 5: 11-jarigen in huisonderwijs in schooljaar 2015-2016 en het gevolgd onderwijsniveau in schooljaar 2016-2017 (Bron: AGODI)

Tabel 6: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar geslacht (secundair onderwijs) (bron: AGODI)

Tabel 7: Aantal leerlingen in huisonderwijs naar leeftijd (secundair onderwijs) (bron: AGODI)

Tabel 8: Aantal leerlingen in huisonderwijs ingedeeld per Vlaamse centrumstad en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (secundair onderwijs) (bron: AGODI)

Tabel 9: Nieuwe leerlingen in huisonderwijs in schooljaar 2015-2016 naar gevolgd onderwijs in het voorgaande schooljaar (bron: AGODI)

Tabel 10: Verdeling van de leerlingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs over de onderwijsvormen (bron: AGODI)

Overzicht van figuren

Figuur 1: Evolutie van het aantal leerlingen dat huisonderwijs volgt in het basisonderwijs (Bron: AGODI)

Figuur 2: Evolutie van het aantal leerlingen dat huisonderwijs volgt in het secundair onderwijs (Bron: AGODI)

Bronnen

Bibliografie

- Ministerie van Onderwijs en Vorming, AGODI (2017). Huisonderwijs. Evaluatie 2013-2014 en 2014-2015. Ministerie van Onderwijs en Vorming, Brussel.
- Ministerie van Onderwijs en Vorming, Onderwijsinspectie (2013). Onderwijsspiegel 2013, Brussel.
- Ministerie van Onderwijs en Vorming, AGODI (2016). Wie is er niet als de schoolbel rinkelt? Evaluatie 2014-2015. Brussel.
- Ministerie van Onderwijs en Vorming, AKOV (2013). Examencommissie secundair onderwijs, Jaarverslag 2012. Brussel.

Regelgeving

- Wet betreffende de leerplicht van 29 juni 1983.
- Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.
- Onderwijsdecreet XIV van 14 februari 2003.
- Onderwijsdecreet XXIII van 19 juli 2013.
- Onderwijsdecreet XXIV van 23 april 2014.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2003 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de controle op de inschrijvingen van leerlingen in het secundair onderwijs en van het besluit van de Vlaamse regering van 12 november 1997 betreffende de controle op de inschrijvingen van leerlingen in het basisonderwijs.
- Decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I van 28 juni 2002.
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de controle op de inschrijvingen van leerlingen in het secundair onderwijs van 16 september 1997.
- Besluit van de Vlaamse regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs van 17 december 2010.

Ministeriële omzendbrieven

- SO 68 over de leerplicht, 01/03/2000.
- SO 70 over aanwezigheid van leerlingen: aanwezigheidsregister, stamboekregister, individuele steekkaart en registratiefiche van de leerling. Maatregelen vanaf het schooljaar 2000-2001 voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs, 03/07/2000.
- SO/2002/05buso over afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het buitengewoon secundair onderwijs, 15/8/2002.
- SO/2005/04 over afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs, 08/07/2005.
- BaO/97/12 over schoolveranderen, 17/06/1997.
- BaO/2002/11 over de afwezigheden van leerlingen in het basisonderwijs, 16/08/2002.

Databanken

- Databank huisonderwijs, AGODI.
- Databank in- en uitschrijvingen, AGODI.
- Databank problematische afwezigheden secundair onderwijs, AGODI.
- Databank problematische afwezigheden basisonderwijs, AGODI.
- Inschrijvings- en leerlingendatabank en databank lerende mens. Ministerie van Onderwijs en Vorming, Brussel.

